

ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ, ΟΠΩΣ Η 25^Η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 ΚΑΙ Η 1^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955, ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ, ΔΕΝ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ(*)

**Τοῦ κ. ΟΥΡΑΝΙΟΥ Μ. ΙΩΑΝΝΙΔΗ,
πρώην Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Πολιτισμοῦ.**

Ἑλληνίδες, Ἕλληνες,

Στούς χαλεπούς καιρούς τοῦ τώρα, πορευόμαστε μέ πίστη. Τόν Γολγοθᾶ καί τή Σταύρωση θά διαδεχθεῖ ἡ Ἀνάσταση. Ἐγγύηση τῆς πορείας, ἡ Ἱστορία μας. Πού ὅσο κι ἄν πασχίζουν κάποιοι νά τήν ἀπαξιώσουν, αὐτή ἀντιστέκεται, γιατί εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζῶσα μνήμη τοῦ λαοῦ καί τοῦ Ἕθνους μας. Καί δέν ἀλλάζει.

Εἴμαστε, ὅμως, καί θά εἴμαστε σέ ἐγρήγορση, γιατί δέν ξεχνοῦμε τή ρήση τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, ὅτι «οἱ προσκυνημένοι εἶναι πιο ἐπικίνδυνοι ἀπό τοὺς ἀπόντες καί οἱ πλαστογράφοι πιο ἐπικίνδυνοι ἀπό τοὺς προσκυνημένους».

Τό Ἕθνος διαχρονικά δέν ἔπαψε νά εἶναι στό στόχαστρο. Δέν ἔπαψαν οἱ κατά καιρούς ἰσχυροί νά τό πολεμοῦν. Νά τοῦ ἀμφισβητοῦν τά αὐτονόητα.

Ὅμως ὅ,τι κι ἄν κάνουν ἐχθροί, φίλοι, ἐταῖροι καί δῆθεν φίλοι δέν θά πετύχουν τή διαγραφή μας ἀπό τό παρόν καί τό μέλλον.

Γιατί ξέρουμε καλά ποιοί εἴμαστε. Ἀπό ποῦ ἐρχόμαστε, ποῦ βρισκόμαστε καί ποῦ πρέπει νά πᾶμε.

---

*) Ὁμιλία κατά τόν ἐορτασμό τῶν ἐπετείων τῆς 25ης Μαρτίου 1821 καί 1ης Ἀπριλίου 1955 στό Πνευματικό καί Πολιτιστικό Κέντρο τοῦ Ἰδρύματος Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' τήν 26ην Μαρτίου 2010.

Καί δέν θέλουμε ἄλλη ἀπόδειξη γιά τήν ταυτότητά μας. Μᾶς ἀρκεῖ τό ὁμόγλωσσον, τό ὁμόθρησκον καί τό ὁμαιμον. Μᾶς ἀρκεῖ ὅτι εἴμαστε μέτοχοι τῆς ἴδιας παιδείας. Μᾶς ἀρκεῖ ὅτι ἔχουμε τό ἴδιο ἀξιακό σύστημα.

Γι' αὐτό καί συνεχίζουμε νά ὑπάρχουμε. Δέν χαθήκαμε καί δέν θά χαθοῦμε.

Ἑλληνίδες, Ἕλληνες,

Ὁ Ἑλληνισμός ὡς ὄντότητα, ἰδέα καί πραγματικότητα διέδραμε τό ἱστορικό γίνεσθαι ὑπό τήν ἀδιάκοπη ἀμφισβήτηση τῶν ὀρίων του καί μένοντας κατὰ καιρούς, ἀκόμη, καί χωρίς κρατική ὑπόσταση. Ἡ διαδρομή ἦταν δύσβατη καί ἐπίπονη, γιατί ὁ Ἑλληνισμός δέν ἦταν πάντα στοιχεῖο κυρίαρχο· ἦταν ἀντίθετα γιά πολλούς αἰῶνες στοιχεῖο πολιτικά ὑποταγμένο. Σέ ὅλες, ὅμως, τίς ὥρες του, κυρίαρχος ἢ πολιτικά ὑποταγμένος, ὁ Ἑλληνισμός ὑπῆρξε στοιχεῖο πολιτιστικά σημαντικό ἢ πρωταρχικό καί περιφρούρησε μέσα ἀπό τή διατήρηση τῆς θρησκείας, τῆς γλώσσας καί τῆς ἐθιμικῆς παράδοσης τήν ἐνότητα, τή συνέχεια καί τήν ἐθνική του ὑπόσταση. Ἀκόμα κι ὅταν βρέθηκε ἀνάμεσα σέ ἄλλους λαούς στά ὅρια ὑπερεθνικῶν συγκροτημάτων. Ἀκόμα κι ὅταν στέναζε κάτω ἀπό ἀβάστακτους ζυγούς.

Ὁ Ἑλληνισμός ἔφτασε στόν 21ο αἰῶνα ἀκμαῖος καί καθιερωμένος πρωτίστως ὡς μέγεθος πνευματικό, μέσα ἀπό μιᾶ μακραίωνη γιγαντιαία προσπάθεια, μέσα ἀπό συνεχεῖς ἀγῶνες. **Ἀγῶνες γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν Ἀγία καί τῆς πατρίδας τήν Ἐλευθερία.** Οἱ κατὰ καιρούς κρίσιμες καί καταλυτικές ἀντιξοότητες δέν ὀδήγησαν στήν ἐξάρθρωσή του, γιατί εἶχε πάντα ἀναπτυγμένη τήν ἰδέα τῆς ἐθνικῆς, τῆς θρησκευτικῆς καί παράλληλα τῆς πολιτικῆς του ἐνότητας.

Ἑλληνίδες, Ἕλληνες,

Στή διαχρονική πορεία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ἐθνική παλιγγε-

σία τοῦ 1821 καί ὁ ἐθνικοαπελευθερωτικός ἀγώνας τοῦ 55-59 εἶναι οἱ κορυφαῖοι σταθμοί τῆς Νεότερης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καί σέ αὐτούς προστρέχουμε γιά νά ἀντλήσουμε τά διδάγματα πού θά μᾶς βοηθήσουν νά ὑπερβοῦμε τίς δοκιμασίες μας.

Οἱ ἱστορικές ἐπέτειοι, ὅπως ὑπογράμμισε ὁ Πρόεδρος Κάρολος Παπούλιας, «δέν ἀνανεώνουν μόνο τήν εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἕθνους στούς ἀγωνιστές, ἀλλά τονίζουν τή μεγάλη ἀλήθεια, ὅτι ἡ προσήλωση στά ἰδανικά τῆς ἀξιοπρέπειας καί τῆς Ἐλευθερίας ἀποτελεῖ προορισμό γιά κάθε ἄνθρωπο μέ ὑπερατομική συνείδηση».

Ἰδιαίτερα σήμερα ὑπογραμμίζουμε ἐμεῖς, πού περνοῦμε τήν κρισιμότερη ὥρα τῆς Ἱστορίας μας. Ὡς Ἑλληνισμός συνολικά, μά πῶ πολὺ ὡς Κύπρος.

Ὁ χαρακτηρισμός τῆς περιόδου τούτης ὡς τῆς πῶ κρίσιμης τῆς Ἱστορίας μας, δέν εἶναι ὑπερβολή. Εἶναι κυριολεξία.

Ὁ Μεγάλος Ἀγώνας τοῦ 1821 καί ὁ Ἐπικός Ἀγώνας τοῦ 1955 ὑπῆρξαν οἱ ἱστορικοὶ σταθμοί - ἀφετηρίες τῆς κρατικῆς παρουσίας τοῦ Νεότερου Ἑλληνισμοῦ. Ὡς Ἑλληνικοῦ Κράτους καί ὡς Κυπριακῆς Πολιτείας.

Ἡ πορεία, ὅμως, τοῦ Ἑλληνισμοῦ δέν ἔμελλε νά εἶναι αὐτή πού ὅλοι περιμέναμε, αὐτή πού ὅλοι προσδοκούσαμε, αὐτή γιά τήν ὁποία ὅλοι ἐργαστήκαμε, αὐτή πού ὅλοι θέλαμε.

Ἡ πορεία ἔμελλε νά διακοπεῖ ἀπό δύο τραγικά γεγονότα, πού ἄλλαξαν ἄρδην τήν ἱστορική διαδρομή τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Μικρασιατική καταστροφή καί ἡ εἰσβολή τοῦ 1974. Καί ἐπειδή ἡ ἀπόκρυψη τῆς ἀλήθειας σέ θέματα ἐθνικά δέν μπορεῖ νά γίνεται ἀποδεκτή, νιώθω πηγαία τήν ἀνάγκη νά τήν καταγράψω, γιατί ἀποτελεῖ τόν κυρίαρχο παράγοντα στόν καθορισμό τῶν προϋποθέσεων, τῶν δυνατοτήτων καί τῶν ἐπιδιώξεων τῶν ἐθνικῶν μας στόχων.

Ἡ ἐθνεγερσία τοῦ 1821 ὁδήγησε, μέσα ἀπό τό Μεγάλο Ἀγῶνα, τό 1829 στή σύσταση τοῦ Νεότερου Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Μέ δοσμένη τή διαχρονική έθνική ένότητα κτίζεται σταδιακά ή πολιτική ένότητα. Τό 1864 ένώθηκαν τά Έπτάνησα. Τό 1878 ή Τουρκία άποσύρεται άπό τήν Κύπρο καί μέ τή συνθήκη τής Λωζάνης άποποιείται ή Τουρκία κάθε δικαιώματος διεκδίκησης επί τής Κύπρου. Τό 1881 ένσωματώνεται στόν έθνικό κορμό μέρος τής Θεσσαλίας. Τό 1898 γεννιέται ή Κρητική Πολιτεία καί τό 1912 ένώνεται μέ τήν έλεύθερη Έλλάδα. Τό 1913 έλευθερώνεται ή Μακεδονία, ή Δυτική Θράκη, τά νησιά τοῦ Βόρειου καί Άνατολικοῦ Αἰγαίου. Τό 1919-20 (Συνθήκες Νεϊγύ καί Σεβρών) ή Έλλάδα φτάνει μέχρι καί τήν Τζατάλτζα ένσωματώνοντας τήν Άνατολική Θράκη.

Ό έθνικός πόθος τῶν Πανελλήνων γιά τήν Έλλάδα τῶν δύο Ήπειρων καί τῶν πέντε θαλασσῶν βρίσκεται σέ άπόσταση άφῆς.

Άλύτρωτη μένει ή Κύπρος, ή Βόρεια Ήπειρος καί ή Ίωνία. Τό 1920-22 ό Έλληνικός Στρατός έλευθερώνει τή Σμύρνη μέ τήν Ένδοχώρα γιά νά τή χάσει τελικά καί στά χαρτιά (Συνθήκη Λωζάνης) μετά τή Μικρασιατική καταστροφή καί μαζί μέ αὐτή τήν Άνατολική Θράκη, τήν Ίμβρο καί τήν Τένεδο.

Έκείνη τήν ὥρα ό Έλληνισμός μπαίνει σέ μιά νέα περίοδο, έντελῶς διάφορη άπό τό παρελθόν. Τραγικά διάφορη.

Μέχρι τότε ή Έλλάδα ἦταν δισυπόστατη. Ή έλεύθερη Έλλάδα καί ή έκτός τῶν συνόρων Έλλάδα. Άπό τότε δέν ὑπάρχει ή έκτός τῶν συνόρων Έλλάδα. Έξαίρεση ή Κύπρος καί ή Βόρεια Ήπειρος. Οἱ ἄλλοι Έλληνες, ὅσοι δέν ἔφτασαν στήν Έλεύθερη Έλλάδα, ἔγιναν άπλῶς άπόδημοι Έλληνες, Έλληνες τής διασπορᾶς. Καί τήν τελευταία εἰκοσαετία τήν ἴδια μοῖρα εἶχαν καί οἱ Έλληνες τής Βορείου Ήπείρου.

Ή μεταβολή δέν ἔγινε άμέσως άντιληπτή. Συνειδητοποιήθηκε ή επίδρασή της μόλις έσχάτως, επίδραση άρνητική στά έθνικά, τά κοινωνικά, τά οἰκονομικά καί τά πολιτικά δεδομένα. Καταλυτικά άρνητική γιά τόν άγῶνα άνάκτησης τῶν πατρίδων. Άπαγορευτική γιά εξέγερση.

‘Ο Μείζων ‘Ελληνισμός καί τό ὄραμα τοῦ ᾽Εθνους διαλύθηκε. Ἡ ζημιά δέν ἦταν οἱ κατακτημένες ὑπόδουλες πατρίδες. ᾽Η δέν ἦταν ἡ μεγαλύτερη ζημιά.

Ἡ κύρια καταστροφή ἦταν τό ξερίζωμα τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν ἀπό τά ἐδάφη αὐτά. Ὁ Ἑλληνισμός ἔπαυσε νά ὑφίσταται στίς πιό κρίσιμες ἐστίες του. Γι’ αὐτό τό 1922, ὅπως μεταγενέστερα καί τό 1974, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, εἶναι ὁρόσημα τῆς ἐθνικῆς μας Ἱστορίας πιό τραγικά ἀπό τό 1453. Ἀπό τήν ἀποφράδα μέρα. Οὐσιαστικά ἡ κατάσταση πού προέκυψε ἦταν ριζικά ἀντίθετη μέ τήν Ἑλληνική Ἱστορία, τήν ἐθνική παράδοση καί τά δοσμένα 3000 ἐτῶν.

Ὅταν ἐρχόμαστε ἐνώπιος ἐνωπίῳ μέ τέτοιες τραγικές στιγμές, συνειρμικά φτάνει στό νοῦ ὁ λόγος τοῦ Μακρυγιάννη: «Δυστυχήματα ἐναντίον τῆς πατρίδας καί θρησκείας προξενήθηκαν ἀπό τήν ἀνοησία μας καί ἰδιοτέλειά μας καί ἀπό θρησκευτικούς καί ἀπό πολιτικούς καί ἀπό ἐμᾶς τούς στρατιωτικούς».

Κι αὐτό δέν πρέπει νά τό ξεχνᾶμε ποτέ.

Ἑλληνίδες, Ἑλληνες,

Ἐκατό τριάντα τέσσερα χρόνια μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821, ὁ Ἀγώνας τοῦ 55-59 ὁδήγησε ἀντί στήν Ἑνωση, τό 1960, στήν ἐγκαθίδρυση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἡ ἐθνική ἐνότητα ἦταν δοσμένη. Ἡ πολιτική ἐνότητα δέν πραγματοποιήθηκε τότε, τό 60. Ἀναστάληκε πιστεύαμε προσωρινά. Ὅμως ἡ ἐποχή τῶν μεγάλων μεγεθῶν ἐρχόταν. Ἡ Ἑνωμένη Εὐρώπη πρωτοεμφανιζόταν. Καί οἱ Ἑλληνες τῆς Κύπρου σκέφτονταν ὅτι, μέ τόν ἕνα ἢ τόν ἄλλο τρόπο, ἡ πολιτική ἐνότητα, εἴτε ὡς ἔνωση, γνήσια καί ἀτόφια, ἢ μέ τή συμμετοχή στόν εὐρύτερο χῶρο τῆς Εὐρώπης θά γινόταν πραγματικότητα. Ὅπως καί ἔγινε. Γι’ αὐτό καί δέν μᾶς ξένιζε πού κάποιοι ξένοι δέν ἤθελαν τήν ἔνταξή μας στήν Ε.Ε. Ὅσοι, ὅμως, τό ὁραματιστήκαμε καί τό εἶχαμε ὡς στόχο τό πετύχαμε. Ἡ ἰδιαίτερη πατρίδας μας ἡ Κύπρος καί ἡ ἐθνική μας

πατρίδα ή 'Ελλάδα είναι καί τυπικά από τό 2004 ισότιμοι έταίροι στην υπερεθνική μας πατρίδα τήν 'Ενωμένη Εύρώπη.

Τό 1963 καί τό 1964 μάς ταρακούνησε. 'Αμφισβήτησε τούς πόθους καί τίς προσδοκίες μας. Τό 1974 μέ τή βάρβαρη Τούρκικη εισβολή ζούσαμε ύστερότερα μιά νέα περίπτωση Μικρασιατικής καταστροφής. 'Η κύρια καταστροφή δέν είναι ή κατοχή τής μισής Κύπρου. 'Η τραγωδία είναι ό ξεριζωμός τών 'Ελλήνων. Καί ό συνεπακόλουθος έποικισμός είναι ή κορύφωση τής τραγωδίας. Τώρα, όμως, άφοϋ άρνηθήκαμε ή δέν μπορέσαμε νά άντιληφθούμε καί νά συνειδητοποιήσουμε τί σήμαινε ό έκτοπισμός τών 'Ελλήνων καί τί ό έποικισμός τών έλληνικών έδαφών, βρεθήκαμε μπροστά σέ μιά κατάσταση ριζικά άντίθετη μέ τήν 'Ιστορία, τήν παράδοση καί τά δοσμένα τής υπετρισχίλιετοϋς παρουσίας μας σέ τοϋτο τον τόπο. Μιά κατάσταση πού άν δέν άντιμετωπισθεϊ στην οϋσία της, αλλά μέ άποδοχή όρων ύποταγής, θά όδηγήσει σέ δρᾶμα 'Αλεξανδρέττας.

Είναι γι' αυτό πού χαρακτηρίζω τήν περίοδο πού περνούμε ως τήν πιό κρίσιμη τής 'Ιστορίας μας. Καί είναι τούτη ή κρισιμότητα τών καιρών πού μάς κάμνει μέ δίψα νά προστρέχουμε στή μελέτη τών κορυφαίων σταθμών τής νεότερης 'Ιστορίας μας, στην 'Εθνεγερσία τοϋ 1821 καί στον 'Εθνικοαπελευθερωτικό άγώνα τοϋ 55-59, γιά νά ανανεώσουμε τήν πίστη καί νά βρούμε τά έρείσματα γιά τήν υπέρβαση τής δοκιμασίας μας.

Πέρα, λοιπόν, από τή συντήρηση στή μνήμη τών γεγονότων καί τή συναίσθηση τοϋ μεγαλείου τους, πέρα από τήν τιμή πού εύλαβικά άποτίουμε σέ όσους μέ τά πιστεύω καί τούς άγώνες τους μάς επέτρεψαν νά μή θεωρούμε μακρινά καί παρωχημένα τά μολών λαβέ καί τούς άγώνες γιά έλευθερία, όφείλουμε νά έπισημάνουμε τό κύριο χαρακτηριστικό τών άγώνων πού όδήγησε στα γεγονότα.

Καί τούτη ή έπισήμανση τοϋ κύριου χαρακτηριστικοϋ πού γίνεται μέ πλήρη έπίγνωση τής σημασίας του, είναι, ότi **τά ιστορικά γεγονότα, όπως ή 25η Μαρτίου τοϋ 1821 καί ή 1η 'Απριλίου**

τοῦ 1955, γίνονται (ἀπό μᾶς), δέν συμβαίνουν ἀπλῶς (ἀπό μόνα τους), δημιουργοῦνται, δέν προκύπτουν.

Καί μέ τούτη τήν ἐπίγνωση μᾶς ἐνδιαφέρει νά ἐντοπίζουμε τήν πρώτη ὕλη τῶν γεγονότων ὡς αἶτημα γιά ἀξιολόγηση τῶν τοιχείων πού μᾶς καθορίζουν καί κατά συνέπεια ὀρίζουν τίς δυνατότητές μας σήμερα. Τούτη τήν πιό κρίσιμη ὥρα.

Σταθμίζοντας τίς διεθνεῖς συγκυρίες, ὑπομένοντας καί ἐπιμένοντας, ἐπιλέγοντας τήν κατάλληλη ὥρα γιά τό κάθε μας βῆμα. Καί συνυπολογίζοντας τίς ἀλλαγές τοῦ διεθνοῦς σκηνικοῦ, τή λογική τῶν διπλῶν σταθερῶν, τῶν δύο μέτρων καί τῶν δύο σταθμῶν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, τή νέα τάξη πραγμάτων στόν κόσμο πού εἶτε τό θέλουμε εἶτε ὄχι εἶναι σήμερα μιά πραγματικότητα, πού **πραγικά** βιώνουμε, τήν ἀστάθεια στήν περιοχή μας καί τούς πολέμους πού μαίνονται πολύ κοντά μας.

Ἕλληνίδες, Ἕλληνες,

Τούτη, λοιπόν, τήν κρίσιμη ὥρα τιμοῦμε ὡς εἴθισται καί ὡς πρέπει τήν 25η Μαρτίου τοῦ 1821 καί τήν 1η Ἀπριλίου τοῦ 1955. Τήν 25η τοῦ Μάρτη τοῦ 1821 πού ἀνάστησε τό Ἕθνος. Τήν 1η τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1955 πού ἡ σημαία τῆς λευτεριᾶς ἀναπέτασε καί στό νησί μας. Στά πρότυπα τοῦ μεγάλου ἀγῶνα τοῦ 21 κι ἡ παρασκευή κι ἡ ἐξέλιξή του. Φῶς ἀπό τό φῶς του ἡ σύλληψή του. Ὁ τελευταῖος σταθμός στήν παλιγγενεσία.

Τά καράβια «Ἅγιος Γεώργιος» καί «Σειρήν» ἦταν τό νῆμα πού ἔδενε τή μάνα Ἑλλάδα μέ τή Μεγαλόνησο καί ὑπογράμμιζαν τό βαθύτερο νόημα τοῦ ἀγῶνα, πού ἦταν ἡ Ἑνωση.

Τήν πορεία τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τῶν Κυπρίων, τό δρόμο τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ΕΟΚΑ, μόνο ὅσοι ἐθελotuφλοῦσαν δέν μποροῦσαν νά δοῦν. Κι ὅσοι δέν μελέτησαν τήν Ἑλληνική Ἱστορία. Καί δέν χρειαζόταν νά περιμένουν ν' ἀκούσουν τίς ἐκρήξεις τῆς 1ης τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1955 καί τόν παιάνα τῆς ἐπανάστασης γιά νά πειθοῦν.

Ὁ κύβος εἶχε ριφθεῖ πολύ νωρίτερα, ὥς πρῶτες σκέψεις τό 1948, ὥς ἀρχική προετοιμασία τό 1950 καί ὥς πράξη μέ τόν ὄρκο στίς 7 τοῦ Μάρτη τοῦ 1953, στήν Ἀθήνα. Καί προδίκαιζε τήν ἀνεπανάληπτη πορεία. Τόν μέχρι θανάτου ἀγῶνα. Τίς θυσίες καί τό αἷμα. Τήν ἀναποτελεσματικότητα τῶν ἐκτελέσεων καί τῶν φυλακίσεων. Τό ἀρχεῖαστο τῶν κρατητηρίων, τῶν βασανιστηρίων καί τῶν ἐπικηρύξεων. Ὁ ἐθνικοαπελευθερωτικός ἀγῶνας τῆς ΕΟΚΑ καί τῶν ἀγωνιστῶν της, ὁ ἀγῶνας τῆς ΠΕΚΑ καί τῆς ΑΝΕ, μέ εὐχή τοῦ Ἐθνάρχῃ Μακαρίου καί προσταγή τοῦ Ἀρχηγοῦ Διγενῆ, εἶχε μέ ὄρκο προδιαγεγραμμένο τέλος. Τήν ἀγκαλιά τῆς Ἑλλάδας. Τήν ἐλευθερία ἢ τό θάνατο. Τήν Ἑνωσι. «Ἐμπρός, ὅλοι μαζί γιά τή λευτεριά τῆς Κύπρου μας», ἦταν ἡ κατακλείδα τῆς πρώτης προκήρυξης τοῦ ἀγῶνα.

Ἡ 25η Μαρτίου τοῦ 1821 στάθηκε ἡ γενέθλια μέρα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ 1η Ἀπριλίου 1955 εἶναι γιά τόν Κυπριακό Ἑλληνισμό ἡ μέρα πού ξεκίνησε νά πραγματώσει τό δικό του ὄραμα γιά ἐλευθερία καί Ἑλλάδα. Καί οἱ δύο ἀγῶνες ἢ ἡ συνέχεια τῆς Ἐθνεγερσίας μέσα ἀπό τόν ἐπικό ἀγῶνα τοῦ 55 ἐνάντια σέ κραταιές αὐτοκρατορίες ἔγιναν ἡ ἀφετηρία αὐτοπραγμάτωσης, γένεσης δηλαδή τῆς δημιουργικῆς πορείας γιά ἐπίτευξη τῶν στόχων τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ.

Οἱ ἀγῶνες αὐτοί ἀνέδειξαν, **ἐπίσης**, τήν ἰδιοπροσωπεΐα τοῦ Ἑλληνα, τά ἰδιαίτερα ἐκεῖνα χαρακτηριστικά καί τίς ἀναζητήσεις του καί θεμελίωσαν τή συνέχεια τῆς ἱστορικῆς αὐθεντικῆς παρουσίας του.

Ἑλληνίδες, Ἑλληνες,

Θά γράφει ὁ Στρατηγός Μακρυγιάννης, «ὅτι ἡ τυραγνία τῶν Τούρκων - τή δοκιμάσαμε τόσα χρόνια - δέν ὑποφέρνονταν πλέον. Καί δι' αὐτεῖνη τήν τυραγνία, ὅπου δέν ὀρίζαμεν οὔτε βιόν οὔτε τιμή, οὔτε ζωή (ξέραμεν ὅτι ἡμασταν ὀλίγοι καί χωρίς τά ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου), ἀποφασίσσαμεν νά σηκώσουμεν ἄρματα ἀνάντιον αὐτῆς τῆς τυραγνίας. Εἴτε θάνατος, εἴτε λευτεριά».

Θά σαλπίσει ὁ Ἀρχηγός Διγενής: «Ὁ ἀγώνας θά εἶναι σκληρός. Ὁ δυνάστης διαθέτει τά μέσα καί τόν ἀριθμό. Ἡμεῖς διαθέτομεν τήν ψυχήν. Ἔχομεν καί τό δίκαιο μέ τό μέρος μας. Γι' αὐτό θά νικήσωμεν».

Ὁμολογεῖ ὁ Κολοκοτρώνης στό Ἀπομνημονεύματά του: «Μόνον ὥσάν ἐμάθαμε τά πρῶτα γράμματα καί εἶδαμε ποιούς εἶχαμε προγόνους, θελήσαμε νά τούς μοιάσουμε κι ἀναλάβαμε τόν ἀγῶνα».

Εἶναι τοῦτα τά γράμματα, τούτη ἡ παιδεία πού συστηματικά καί ἐπίμονα χάλκευε τίς καρδιές τῶν παιδιῶν τῆς ΕΟΚΑ, πού διακήρυξαν μέ τήν ἔκρηξη τοῦ Ἀγῶνα τή διάθεση νά ἐκπληρώσουν τούς σκοπούς καί τούς πόθους τους. Βροντοφωνάζει ὁ Διγενής: «Μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ καί μέ πίστη στό δίκαιο τοῦ ἀγῶνα μας».

Ἑλληνίδες, Ἑλληνες,

Στήν διαχρονική πορεία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ ἐθνική παλιγγενεσία τοῦ 1821 καί ὁ ἐθνικοαπελευθερωτικός ἀγώνας τῆς ΕΟΚΑ τοῦ 1955 εἶναι οἱ κορυφαῖοι σταθμοί τῆς νεότερης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καί σ' αὐτούς προστρέχουμε γιατί ἡ ζωή τῶν ἐθνῶν καί τῶν λαῶν εἶναι μιά συνεχῆς ἱστορία. Τό γνωρίζουμε ὅλοι πολύ καλά, πώς λαοί, οἱ ὁποῖοι λησμονοῦν τούς προγόνους καί τήν Ἱστορία, τήν ὁποία αὐτοί δημιουργήσαν μέ ἀγῶνες σκληρούς καί θυσίες ὑπεράνθρωπες, εἶναι καταδικασμένοι σέ ἀφανισμό.

Γι' αὐτό καί δέν ξεχνοῦμε κι ἀγωνιζόμαστε.

Γι' αὐτό ἀπορρίπτουμε κάθε προσπάθεια ὑποβάθμισης τῆς ἀντιστάσεως τοῦ λαοῦ μας, γι' αὐτό καί θά κόψουμε τό δρόμο παντί τρόπῳ σέ ὀχήματα τύπου International Crisis Group, Center for Democracy and Reconciliation in Southeast Europe καί τόσα ἄλλα ξενοκίνητα ὀχήματα, πού ἔχουν στό στόχαστρο τίς ἀντιστάσεις μας.

Ἑλληνίδες, Ἕλληνες,

Ὁ Ἐθνάρχης Μακάριος, σέ μία διαχρονική του παραίνεση, διαβεβαίωσε: «Λαοί, οἱ ὅποιοι ἔχουν τήν τόλμην καί τήν δύναμιν ν' ἀγωνίζονται καί ἐν ἀνάγκῃ νά θυσιάζονται, ζοῦν καί οὐδέποτε ἀποθνήσκουν. Καί ὁ Ἑλληνικός Κυπριακός λαός προώρισται νά ζήσει. Καί θά ζήσει».

Ἀπό τό 1821 μέχρι σήμερα ὁ Νέος Ἑλληνισμός πορεύεται τήν ὁδό τῆς αὐτοπραγμάτωσής του, τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ προορισμοῦ πού ἀνέλαβε ὅταν ὕψωσε τό λάβαρο τῆς ἐπανάστασης:

- Νά ἐδραιώσει τήν κρατική του ὑπόσταση.
- Νά ἀναπτύξει καί νά διαφυλάξει τό αὐθεντικό του πρόσωπο.
- Νά δημιουργήσει πολιτισμό.

Ὁ ἐθνικοαπαλευθερωτικός ἀγώνας τοῦ 55-59 ἦταν ἄλλο ἓνα βῆμα πρὸς τήν αὐτοπραγμάτωση. Τελικά ὁδήγησε σέ μία ἄλλη διάσταση τῆς νεοελληνικῆς παρουσίας, στήν ἀνεξάρτητη Κυπριακή Δημοκρατία, στήν ὁποία, ὅμως, παρά τήν συνθήκη τῆς Λωζάνης, ἡ Τουρκία ἔγινε ἰσότιμος παράγοντας στήν Κύπρο ἀπό παράθυρο πού τῆς ἀνοίξαν οἱ Βρεττανοί.

Μέ τήν ἑναρξη τοῦ ἀγῶνα οἱ ῥΑγγλοι, ἐφαρμόζοντας τήν Ρωμαϊκή συνταγή *Divide et Impera* (Διαίρει καί Βασίλευε), ἔβαλαν τόν Τουρκικό παράγοντα στό Κυπριακό μέ τό σῶμα τῶν ἐπικουρικῶν ἀστυνομικῶν.

Στίς 29 Αὐγούστου 1955 παγίδευσαν οἱ Βρεττανοί τήν Ἑλληνική ἐξωτερική πολιτική στή λεγόμενη Τριμερῆ Διάσκεψη τοῦ Λονδίνου πού συγκλήθηκε ἀπό τόν τότε ΥΠΕΞ καί μετέπειτα Πρωθυπουργό Χάρολντ Μακμίλαν καί ἡ ὁποία ἦταν, κατά τόν ἴδιο τόν Μακμίλαν, ἡ μεγαλύτερη γκάφα τῆς Ἑλληνικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Καί ἡ ἀφετηρία, ὅπως ἐμεῖς ξέρουμε, τῶν δεινῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τῆς Κύπρου.

Καί ὑπογραμμίζω, ὅτι μπορεῖ νά ἦταν καί ἦταν ἡ μεγαλύτερη γκάφα, ἀλλά δέν ἦταν ἡ μόνη. Ἀκολούθησαν κι ἄλλες πολλές,

στis όποies μās όδήγησαν οι Βρεττανόi, καί άλλοi δήθεν φίλοι μας.

Ποiές νά πρωτοθυμηθούμε; Τήν δόλια προτροπή τους για ύποβολή τών 13 σημείων άναθεώρησης του Συντάγματος του 63, που έκμεταλλεύτηκαν για νά σύρουν τήν πράσινη γραμμή, που διχοτόμησε τή Λευκωσία τό 64; Τήν έπιτυχία τους νά άποδεχθούμε διαπραγματέυση μέ τούς ύποτελείς του εισβολέα αντί μέ τόν εισβολέα τό 74; Τό λόρδο Ντέιβιντ Χάνει, τό 2002; Τήν Νέα 'Υόρκη καί τήν επιδιαιτησία του 'Ανάν καί τό Μπούρκεστοκ τό 2004; Τήν παγίδα που προανήγγειλαν καί στην όποία πέσαμε ότι τάχα θά βρούν λύση οι Κύπριοι για τούς Κυπρίους μόνοι, που άποενοχοποίησε τήν Τουρκία ένώ τώρα ζητούν διεθνή διάσκεψη, άφου ένθυλάκωσαν ό,τι μπορούσαν; Τis τελευταίες δηλώσεις του ύποψηφίου ΥΦΕΞ τών ΗΠΑ Φίλιπ Γκόρντον, που τήν κατοχή τήν μετόνομασε σε παρουσία; 'Η του Μπαρόζο, που άποσυνδέει τήν ένταξιακή πορεία της Τουρκίας άπό τή λύση του Κυπριακού;

‘Ελληνίδες, ‘Ελληνες,

Για μία τουλάχιστον δεκαετία μετά τό 1960 ή άνεξαρτησία έθωρείτο ως μεταβατικό στάδιο, που θά όδηγούσε στην πραγματώση τών σκοπών του άγώνα: Στην Ένωση. Κατά τό προηγούμενο της Κρητικής Πολιτείας. 'Απόδειξη καί τούτη ότι οι σκοποί τών άγώνων τών λαών δέν κτίζονται ούτε μέ Συντάγματα ούτε μέ συνθήκες, άν δέν βιωθούν καί δέν ύπαγορευθούν ως αίτήματα ψυχής.

'Από τό 1974 ύφιστάμεθα τούς εισβολείς της 'Ανατολίας. Καί οι συνθήκες του άγώνα μας είναι ακόμα πιο δύσκολες, γιατί έμεις έδω δέν ζούμε τή σκλαβιά τών έγκλωβισμένων, τήν τυρρανία του δυνάστη, τήν έκμετάλλευση, όπως τότε, τών άποικιοκρατών. Μοιάζουμε νά είμαστε έλεύθεροι δεσμώτες, που, ένώ μās σκιάζουν τά λάβαρα τών εισβολέων, ασχολούμαστε, πολλές φορές, μέ άλλότρια καί δέν ξέρουμε ή κάμνουμε ότι δέν ξέρουμε τήν τραγωδία μας.

Ἑλληνίδες, Ἕλληνες,

Σήμερα τά μηνύματα τῆς ἱστορικῆς μνήμης παραμένουν τό ἴδιο μεγάλα καί σπουδαῖα. Σέ κάθε μορφῆς ἀγῶνα οἱ ὅροι αὐτοπραγμάτωσης πρέπει νά εἶναι ὅπως τότε:

- Ἀπόλυτα ξεκάθαροι στόχοι γιά ἐλευθερία.
- Συνέπεια στή δράση.
- Κατάφαση τοῦ ἐλληνικοῦ τρόπου σκέψης.
- Ὑπαρξιακή σχέση - σύνδεση μέ τήν ἔννοια τῆς πατρίδας.
- Μεταφυσική κι ὄχι μόνο ἐπιβιωτική ἐνατένιση τῆς ζωῆς.

Ἑλληνίδες, Ἕλληνες,

Ἔχουμε χρέος νά μή ἐπιτρέψουμε τόν πνευματικό ἐξανδραποδισμό τῶν γενεῶν πού ἔρχονται, νά ἀποτρέψουμε τό ἄδειασμα τῆς ψυχῆς, τό ξεθώριασμα τῆς ἱστορικῆς μνήμης.

Κι ἄς πάρουμε τό πιό μεγάλο μήνυμα. Τό διαχρονικό δίδαγμα τῶν ἐπετείων:

Τά ἱστορικά γεγονότα γίνονται ἀπό μᾶς, δέν συμβαίνουν ἀπλῶς ἀπό μόνα τους, δημιουργοῦνται, δέν προκύπτουν. Καί χρέος μας εἶναι σ' ὅσους ἦλθαν, πέρασαν, θά ῥθοῦνε, θά περάσουν, νά κτίσουμε τίς συνθῆκες τοῦ ἀγῶνα. Γιά νά πάρουμε ἐλευθερία.

Καταληκτήρια τοποθέτηση τούτου τοῦ λόγου θέλει εἶναι ὁ λόγος τοῦ Μακρυγιάννη: **«Τούτην τήν πατρίδα τήν ἔχομεν ὅλοι μαζί, καί σοφοί καί ἀμαθεῖς καί στρατιωτικοί καί οἱ πλέον μικρότεροι ἄνθρωποι... Εἴμαστε εἰς τό «ἐμεῖς» καί ὄχι εἰς τό «ἐγώ»... «Χωρίς ἀρετή καί πόθο εἰς τήν πατρίδα καί πίστη εἰς τήν θρησκεία τους, ἔθνη δέν ὑπάρχουν».**

Καί ὕστατο ἐπιφώνημα: Ζήτω ἡ πατρίς!

Ζήτω ἡ 25η Μαρτίου 1821 καί ἡ 1η Ἀπριλίου 1955!